

گواتر کمکاری و پرکاری تیروئید

تألیف

دکتر فرهاد حسین پناه

متخصص داخلی، فوق تخصص غدد

عضو هیئت علمی دانشگاه

دکتر سید اصغر ساداتیان

زینب تمنایی

دانشجوی سال چهارم پزشکی

مرضیه بابایی

دانشجوی سال چهارم پزشکی

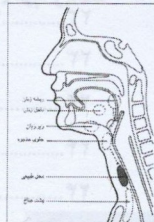
سیده هدی علویان

دانشجوی سال چهارم پزشکی

فهرست

فصل یک: تیروئید چیست و اعمال آن کدامند؟..... ۱۰

- ۱۰ تیروئید چیست؟
- ۱۰ غده تیروئید در کجا قرار دارد؟
- ۱۲ آیا در حالت طبیعی تیروئید قابل رؤیت یا لمس است؟
- ۱۲ آیا ممکن است غده تیروئید در جای دیگری از گردن وجود داشته باشد؟
- ۱۲ آیا ممکن است فردی بطور مادرزادی تیروئید نداشته باشد؟
- ۱۲ وظایف و اعمال تیروئید چیست؟
- ۱۳ چه رابطه‌ای میان ید و غده تیروئید وجود دارد؟
- ۱۴ ترشح هورمونهای تیروئید چگونه تنظیم می‌شود؟

فصل دوم: اعمال و اثرات هورمونهای تیروئید..... ۱۶

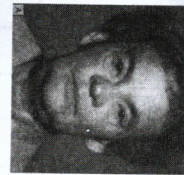
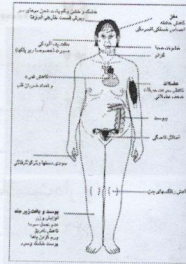
- ۱۶ قلب و عروق.....
- ۱۶ دستگاه عصبی.....
- ۱۶ دستگاه گوارش.....
- ۱۶ عضلات.....
- ۱۶ بافت چربی.....
- ۱۷ بافت استخوانی.....
- ۱۷ آیا مصرف هورمونهای تیروئید برای درمان چاقی مناسب است؟
- ۱۷ پوست و مو.....

فصل سوم: گواتر ۱۸

- ۱۸ گواتر چیست؟
- ۱۸ چگونه متوجه شویم که گواتر داریم؟
- ۱۸ ندول تیروئید چیست؟
- ۱۹ از کجا معلوم می‌شود گواتر یا ندول تیروئید سمی است؟
- ۲۰ گواتر ساده (منتشر) یا غم باد.....
- ۲۰ علل گواتر ساده.....
- ۲۱ کمبود ید.....

- ۲۱ - - چه کسانی بیشتر در معرض کمبود ید (گواتر ساده) هستند؟
- ۲۲ - - آیا رابطه‌ای بین غم و گریه کردن با گواتر وجود دارد؟
- ۲۲ - - مواد غذایی گواترزا
- ۲۲ - - داروهای گواترزا
- ۲۲ - - آرث و ژنتیک
- ۲۳ - - آیا ممکن است کودکان نیز دچار گواتر ساده شوند؟
- ۲۳ - - علایم و نشانه‌های گواتر ساده
- ۲۳ - - آیا گواتر ساده ممکن است موجب کند ذهنی و اختلال رشد شود؟
- ۲۳ - - آیا گواتر ساده موجب افزایش وزن و چاقی می‌شود؟
- ۲۴ - - تشخیص گواتر ساده
- ۲۴ - - آیا برای تشخیص گواتر باید ساده نیاز به آزمایش است؟
- ۲۴ - - درمان گواتر ساده
- ۲۴ - - اگر گواتر را درمان نکنیم چه اتفاقی ممکن است رخ دهد؟
- ۲۵ - - درمان با نمک یددار
- ۲۵ - - آیا نمک یددار باعث کاهش اندازه تیروئید و برطرف شدن گواتر می‌شود؟
- ۲۵ - - آیا نمک یددار برای کودکان و زنان حامله بی‌خطر است؟
- ۲۵ - - چه کسانی نباید نمک یددار مصرف کنند؟
- ۲۶ - - مصرف نمک یددار بایستی تا چه مدت ادامه یابد؟
- ۲۶ - - چه غذاهایی منبع اصلی ید هستند؟
- ۲۶ - - آیا فرد مبتلا به گواتر از مصرف مواد غذایی گواترزا خودداری کند؟
- ۲۷ - - درمان با هورمونهای تیروئید
- ۲۷ - - آیا در صورت استفاده از هورمون تیروئید باید مصرف نمک یددار را قطع کرد؟
- ۲۷ - - درمان گواتر ساده به طریق جراحی
- ۲۸ - - گواتر ندولر یا گره‌دار
- ۲۸ - - آیا از روی ظاهر کردن می‌توان گواتر ندولر را از گواتر مولتی ندولر افتراق داد؟
- ۲۸ - - اهمیت گواتر ندولر در چیست؟
- ۲۹ - - بیماران با گواتر ندولر بایستی تحت چه بررسی و آزمایشاتی قرار گیرند؟

- ۲۹ - - نمونه برداری از تیروئید با سر سوزن (FNA)
- ۳۰ - - اسکن تیروئید
- ۳۱ - - درمان گواتر ندولر
- ۳۱ - - درمان ندول منفرد
- ۳۱ - - درمان ندولهای متعدد
- ۳۱ - - ید رادیواکتیو
- ۳۳ - - فصل چهارم: کم کاری تیروئید در بالغین
- ۳۳ - - علل کم کاری تیروئید
- ۳۴ - - علایم و نشانه‌های کم کاری تیروئید
- ۳۴ - - آیا می‌توان از روی علایم و نشانه‌ها، کم کاری تیروئید را تشخیص داد؟
- ۳۵ - - در کم کاری اندازه تیروئید چه تغییری می‌کند؟
- ۳۵ - - آیا در کم کاری تیروئید فشار خون تغییر می‌کند؟
- ۳۶ - - آیا در کم کاری تیروئید ممکن است مشکل قلبی بروز کند؟
- ۳۶ - - تشخیص کم کاری تیروئید
- ۳۷ - - درمان کم کاری تیروئید
- ۳۷ - - چه مدت پس از شروع درمان علایم بهبودی ظاهر می‌شود؟
- ۳۷ - - درمان با داروهای تیروئید باید تا چه مدت ادامه یابد؟
- ۳۷ - - در رابطه با مصرف داروهای تیروئید چه نکاتی را باید رعایت نمود؟
- ۳۸ - - عوارض جانبی داروهای تیروئید
- ۳۹ - - کم کاری خفیف تیروئید
- ۴۰ - - اهمیت کم کاری خفیف تیروئید در چیست؟
- ۴۰ - - آیا موارد خفیف کم کاری تیروئید باید درمان شود؟
- ۴۱ - - فصل پنجم: کم کاری تیروئید و حاملگی
- ۴۱ - - آیا فرد مبتلا به کم کاری تیروئید می‌تواند حامله شود؟
- ۴۱ - - اگر کم کاری تیروئید در دوران حاملگی درمان نشود، چه اتفاقی خواهد افتاد؟
- ۴۱ - - آیا علایم کم کاری تیروئید در دوران حاملگی متفاوت است؟
- ۴۱ - - آیا درمان کم کاری تیروئید در دوران حاملگی با سایر زمانها متفاوت است؟

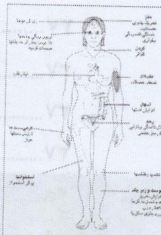
فصل هشتم: کم کاری تیروئید در نوزادان و کودکان ۴۲

- ۴۲ کم کاری تیروئید در نوزادان
- ۴۲ علت (یا علل) کم کاری تیروئید در نوزادان چیست؟
- ۴۲ علائم و نشانه‌های کم کاری تیروئید
- ۴۲ آیا همه نوزادان مبتلا به کم کاری تیروئید در همان اوایل تولد، علامت‌دار و غیرطبیعی بنظر می‌رسند؟
- ۴۳ اهمیت کم کاری مادرزادی تیروئید در چیست؟
- ۴۳ برای اینکه نوزادان از خطرات کم کاری تیروئید در امان باشد، باید چه کار کنیم؟
- ۴۳ کم کاری تیروئید در نوزادان چگونه درمان می‌شود؟
- ۴۴ کم کاری تیروئید در کودکان
- ۴۵ علائم و نشانه‌های کم کاری تیروئید در کودکان

فصل هفتم: پرکاری تیروئید در بالغین ۴۷

- ۴۷ چرا تیروئید پرکار می‌شود؟
- ۴۷ بیماری گریوز
- ۴۸ ندول سمی منفرد تیروئید
- ۴۸ گواتر مولتی‌ندولر سمی
- ۴۹ علائم و نشانه‌های پرکاری تیروئید
- ۵۱ مشکلات چشمی در بیماری گریوز
- ۵۱ آیا ممکن است گرفتاری چشمی بیماری گریوز به تنهایی وجود داشته باشد؟

- ۵۲ آیا بیرون زده‌گی چشم‌ها و حالت خیره‌گی چشم‌ها فقط در اثر بیماری گریوز بوجود می‌آید؟
- ۵۳ تشخیص پرکاری تیروئید
- ۵۳ درمان پرکاری تیروئید
- ۵۳ رژیم غذایی
- ۵۴ کنترل و درمان پرکاری تیروئید
- ۵۴ داروهای ضد تیروئید
- ۵۶ درمان با ید رادیواکتیو

- ۵۶ درمان با ید رادیواکتیو چگونه انجام می‌شود؟
- ۵۶ افرادی که تحت درمان با ید رادیواکتیو قرار می‌گیرند، باید چه نکاتی را رعایت نمایند؟
- ۵۷ چه کسانی نباید تحت درمان با ید رادیواکتیو قرار گیرند؟
- ۵۷ درمان به طریق جراحی
- ۵۸ درمان گرفتاری چشمی
- ۵۸ التهاب تیروئید
- ۵۸ التهاب تحت حاد تیروئید
- ۵۹ التهاب مخفی تیروئید

فصل هشتم: پرکاری تیروئید و حاملگی ۶۰

- ۶۰ بیماری گریوز در حاملگی
- ۶۰ اثرات پرکاری تیروئید بر حاملگی و جنین
- ۶۰ چه دارویی در درمان پرکاری تیروئید در حاملگی مناسب است؟
- ۶۰ پرکاری تیروئید و درمان آن بر روی جنین چه اثراتی خواهد داشت؟
- ۶۱ تیروئیدیت پس از زایمان

منابع ۶۲

- ✿ بکوش برای دنیای خود به طوری که گویی همیشه زنده خواهی ماند و بکوش ✿
 ✿ برای آخرت خود به طوری که گویی فردا خواهی مرد. «حضرت علی (ع)» ✿

تیروئید چیست و اعمال آن کدامند

۱

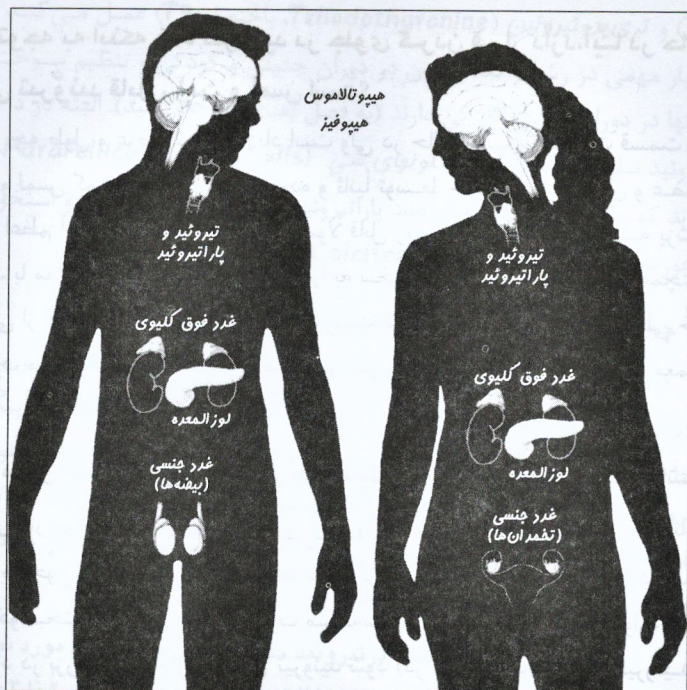
تیروئید چیست؟

در بدن ما و اکثر موجودات، گروه‌های سلولی تخصص یافته‌ای وجود دارند که دور هم جمع شده و بافت خاصی را تشکیل می‌دهند و یک یا چند ماده شیمیایی آلی تولید و ترشح می‌کنند. به این تشکیلات بافتی، غده (gland) گفته می‌شود و یکی از مهمترین و بزرگترین آنها در بدن ما، غده تیروئید یا غده درقی (Thyroid gland) است. لوزالمعده (پانکراس)، غده صنوبری (هیپوفیز)، غده فوق کلیوی (آدرنال) و غده جنسی (تخمدانها در زنان و بیضه‌ها در مردان) از دیگر غدد اصلی بدن بشمار می‌روند (شکل ۱-۱). البته لازم به ذکر است که بر حسب اینکه ترشحات غده به داخل گردش خون وارد شوند، یا به خارج ترشح شوند به ترتیب به دو نوع غده درون‌ریز و غده برون‌ریز تقسیم می‌شوند. غده فوق‌الذکر جزو غدد درون‌ریز هستند و غدد بزاقی (مسئول تولید آب دهان) و غدد عرق (مسئول تولید عرق) نمونه‌های غدد برون‌ریز هستند.

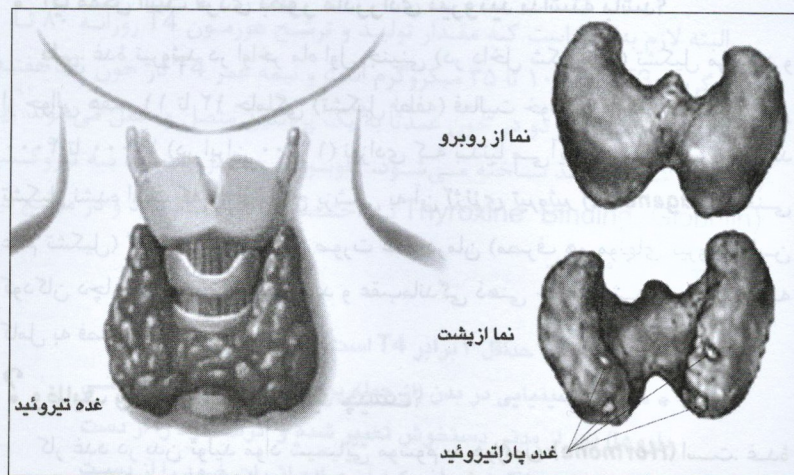
غده تیروئید در کجا قرار دارد؟

کلمه تیروئید از زبان یونانی گرفته شده و به سپرهای یونان باستان گفته می‌شد. زیرا تیروئید از نظر شکل بسیار شبیه آن است (شکل ۱-۲). تیروئید در جلوی گردن در زیر ناحیه‌ای به نام سیب آدم (نقطه برجسته و برآمده در جلوی گردن) بر روی نای قرار دارد (شکل ۱-۲). در بالغین سالم وزن آن بین ۱۵ تا ۲۵ گرم بوده و حدود ۶ سانتیمتر پهنا، ۵ سانتیمتر ارتفاع ضخامت غده تیروئید در قسمتهای متفاوت از ۲ تا ۵ میلی‌لیتر متفاوت است.

نکته: در پشت تیروئید و چسبیده به آن چهار غده به اندازه یک نخود کوچک به نام غدد پاراتیروئید (parathyroid glands) وجود دارند که مسئول تنظیم کلسیم خون و استخوانها هستند.

شکل ۱-۱: غدد اصلی بدن و محل آنها در زن و مرد

شکل ۱-۲: محل و شکل غده تیروئید در نمایش از روبرو و پهلو